26րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7063 2 ԱՊՐԻԼ 1909 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՌԷՊ ԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1327 15 Avril 1909 26me année N. 7063

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	80	Ղ.ս.
» » վեցամսեայ	45	»
Գաւառներու համար տարեկան	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	25	Ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

ԱՐԵՒԵԼՔ

10 ՓԱՐԱ ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ 10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԴԱԴՐԱԾ

ԱՆԴՈՐՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՐԱՑԱՆԱԶԳՈՒԹԻՒՆ ՉԻԿԱՅ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

ԻԹԹԻՀԱՏԻՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ԿԸ ՓԱԽՉԻՆ

Այսօր հրացանաձգութիւն չկայ։ Եւ աղէկ որ չկայ։ Ինչ որ կը ներկայացնէր երէկուան օրը մայրաքաղաքին ամէն կողմը, ոչ միայն սարսափեցուցիչ էր, այլեւ վտանգաւոր Թուրքիոյ գոյութեան իսկ համար։ Եթէ բռնապետութիւնը, իր բոլոր արհաւիրքներովը, մեր հայրենիքին փճացումը արագացնելու ստոյգ միջոց մըն էր, օսմ. քաջարի բանակին անկարգապահութեան ցոյցը, մանաւանդ երէկ, քաղաքակիրթ աշխարհը գայթակղեցնելու և Սահմանադրական րէժիմին բարեկարգական հանգամանքներուն վրայ դրուած յոյսերը ջնջելու ամէնէն կարուկ ճամբան էր։ Ինչպէս կարելի էր ըմբռնել թէ այն բանակը որ վերջին վայրկեանին Սահմանադրութիւնը տուաւ այս երկրին՝ մէկ մարդու մը պէս ցցուելով բռնակալութեան դէմ և խոնարհեցնելով անոր գարշելի գլուխը, այո՛, ինչպէս կարելի էր ըմբռնել թէ այդ միեւնոյն բանակը, ինը ամիս ետքը, իր կեցուածքովը պատճառ դառնար նախկին րէժիմին վերադարձին։ Յետաշրջականները, որոնք անշուշտ անճառելի հրճուանքով մը կը թրթռային մարտ 31ի պատմական անմոռանալի օրուընէն ի վեր, իրենց ապաստանած որջերուն մէջ չորս ոտքի վրայ լարուած, դունչերնին հորիզոնին չորս ծայրերը երկնցուցած, օդը կը հոտոտէին հիմա, մթնոլորտը կը քննեն, սպասելով այն վայրկեանին երբ պիտի կրնան՝ մոլեգնած վագրերու պէս՝ դուրս ցատկել իրենց ծակերէն բզքտելու համար Սահմանադրութեան օրհասական մարմինը։ Բանակը, մեծագոյն զօրավիգը Սահմանադրական րէժիմին պահպանման, ինկած, կազմալուծուած, ջլատուած, րէաքսիոնէրութեան յաղթանակը չը՞ պիտի պատրաստէր։ Ժեստը, զոր օսմ. բանակը գծեց մարտ 31ի անմոռանալի օրը, նոր ապացոյց մըն էր այն թունդ սահմանադրական ոգիին որով տոգորուած է ան։ Ութն ամիսէ ի վեր Իթթիհատ ըսուած մթին, հակատաքննական, բռնաւորական կազմակերպութեան մը ազդեցութեանը տակ ճնշուած, բանակը յանկարծ գրոհ տուաւ, իր կրունկներուն տակ ճզմեց ջախջախեց քստմնելի դաւադիրներուն այդ խմբակը, մեղսակից զինուորականութիւնը հալածեց, վերջ մը տալով այն յոխորտանքներուն որոնցմով Իթթիհատի վաշուշէր ասպետները համողէին կը սպառնային և նոյնիսկ մուլթին մէջէն անմեղ ու ազնիւ արիւններ կը խմէին։ Բանակը զարկաւ ցրուեց խայտառակ բախտախնդիրներու այդ ջոլիրը։

31 մարտը օսմ. բանակին այս ասպետական շարժումը արձանագրեց պատմութեան մէջ։

Բայց ապրիլ 1ը զինուորական անկարգապահութեան ցոյց մը եղաւ, որ քիչ մը մթագնեց մարտ 31ի յաղթանակին փայլը։

Օսմ. բանակը կրնար correct ըլլալ երէկ, ու չեղաւ։ Ու թէեւ անիկա հանրային անդորրութեան վտանգ մը չպատճառեց ու ոչ մէկ կերպով չարատաւորեց զինուորականութեան պատիւը, բայց վերջապէս կարգապահական չէր մայրաքաղաքին անդորր փողոցներուն մէջ զինուորներու թափառումը՝ հրացաններու անընդհատ արձակմամբը։ Բանակը իր զօրանոցին մէջ, կամ վտանգին վայրը, կամ պատերազմի դաշտին վրայ, կամ ռազմավայրը. — ատոնցմէ դուրս, բանակը déplacé է, արտաքոյ իր կոչման և իր պարտականութեան։ Երէկուանը աւելորդ էր, և կարծես անուղղակի և լռիկ քաջալերանք մը ռէաքսիոնէռական գաղտնածածուկ խուժանին, որ անշուշտ իր մագիլները կամաց կամաց դուրս երկնցնելու վրայ էր։

Ուրախալի է սակայն որ այսօր, գոնէ ըստ երեւոյթին, վերահաստատուած է խաղաղութիւնը և բանակը, հնազանդելով հին ու փորձ զինուորի մը —Էտհէմ փաշայի— յորդորին, քաշուեցաւ իր զօրանոցը։

Կեանքը իր բնականոն վիճակը վերստացաւ. վերակազմուած նախարարութիւնը ձեռք առաւ գործերուն ղեկը։ Եւրոպան որ անշուշտ վրդովվալից անձկութեամբ դիտեց Թուրքիոյ մայրաքաղաքին երկօրեայ կացութիւնը, գոհ պիտի ըլլայ խաղաղութեան վերահաստատումէն։

Ե. Ս.

ԽԱԹԹԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Աւասիկ այն Խաթթը Հիւմայունը որով Թէվֆիք փաշա Եպարքոս կարգուած է.

«Մեծաշուք Վէզիրս Թէվֆիք փաշա,

«Նախարարութիւնը ամբողջութեամբ հրաժարած ըլլալով, Եպարքոսի պաշտօնը ձեզ յանձնուեցաւ, նկատի առնելով ձեր ձեռնհասութիւնը և հաւատարմութիւնը։ Շէյխ-իւլ-Իսլամ Զիաէտտին էֆ. իր պաշտօնին մէջ վերահաստատուեցաւ։ Միւս նախարարներն ալ ընտրելով, անոնց պաշտօնը վաւերացնելու համար տեղեկագրեցէք։ Շէրիի տրամադրութիւնները աւելի եւս պէտք է պահպանել։ Սահմանադրութիւնը պէտք է պահպանել և անդորրութիւնը շարունակել։ Մեր Օսմ. Տէրութեան և մեր կայս. երկիրներուն զարգացմանը ու բարգաւաճմանը և մեր բոլոր հպատակներուն երջանկութեանը ու անդորրութեանը համար ամէն միջոց պէտք է ձեռք առնել։ Այս պարագաներուն մեծապէս փափաքող ենք. ուստի մեր կայս. բացարձակ պահանջումն է ըստ այնմ ամէն ջանք ի գործ դնել։ Բարձրեալն Աստուած յաջողութիւն պարգեւէ։

«ԱՊԴ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻԴ»

23 ռէպիւլ էվվէլ 1327

ԽԱԹԹԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԻՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄԸ

Երէկ Բ. Դրան մէջ հանդիսաւոր արարողութեամբ կատարուեցաւ Թէվֆիք փաշայի Եպարքոսութեան շնորհող Խաթթը Հիւմայունին ընթերցումը։ Ժամ 7½ին Թէվֆիք փաշա, Շէյխ-իւլ-Իսլամ Զիաէտտին էֆ. և պալատան առաջին քարտուղար Ճէվատ պէյ, որ Խաթթը Հիւմայունը կը կրէր, Եըլտըզի պալատէն արքունական կառքերով Տոլմա Պաղչէի քարափը գացին և անկէ շոգեմակոյկով Սիրքէճի։ Հոն կը սպասէին եպարքոսական մէքդուպճի Ֆուատ պէյ և ուրիշ պաշտօնատարներ՝ պաշտօնական համազգեստով։ Զինուորներու ջոկատ մը զինուորական պատիւներ ընծայեց։ Թէվֆիք փաշա, Շէյխ-իւլ-Իսլամը ու Ճէվատ պէյ և միւս պաշտօնատարները ձի հեծան։ Այսպէս կազմուած թափօրը գնաց Բ. Դուռը, ուր նոյնպէս զինուորական պատիւներ ընծայուեցան։ Եպարքոսը և միւս պաշտօնատարները գացին Սրդ Օտասին։ Ճէվատ պէյ Խաթթը Հիւմայունը համբուրելով տուաւ Թէվֆիք փաշայի, որ նոյնպէս համբուրեց և տուաւ եպարքոսական մէքդուպճի Ֆուատ պէյի, որ կարդաց։ Յետոյ աղօթքներ կարդացուեցան։ Ընթերցումէն ետքը բոլոր ներկաները շնորհաւորեցին նոր Եպարքոսը, որ, պահ մը իր պաշտօնատեղին մնալէ ետքը, պալատ գնաց շնորհակալութիւն յայտնելու համար։

ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նոր նախարարութիւնը, Եպարքոսէն ու Շէյխ-իւլ-Իսլամէն զատ, սապէս կազմուեցաւ՝ կայս. վաւերացումով, Եպարքոսին տեղեկագրին համաձայն.

Պատերազմական նախարար անուանուեցաւ կայս. աւագ թիկնապահ ու ծերակուտական միւշիր Էտհէմ փաշա։

Արտաքին գործոց՝ Րիֆաթ փաշա, վերահաստատուած։

Պետական Խորհուրդին նախագահ՝ Զիհնի փաշա։

Ելմտական՝ քաղաքային հանգստեան Թոշակին վերատեսուչ Նուրի պէյ։

Դատական՝ պետական Խորհուրդին նախորդ նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա։

Կրթական՝ Ապտիւրրահման էֆ. վերահաստատուած։

Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց՝ Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան՝ վերահաստատուած։

Անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան՝ Մավրօկորտաթօ էֆ. վերահաստատուած։

Էվգաֆի՝ Համատա փաշա, վերահաստատուած։

Ներքին գործոց նախարարի փոխանորդ՝ խորհրդական Ատիլ պէյ։

Ծովային նախարար՝ ծովային Խորհուրդին նախագահ Հաճի Էմին փաշա։

ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Նոր Եպարքոս Թէվֆիք փաշա հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց բոլոր նահանգները.

«Իբրեւ կայս. շնորհ Եպարքոսութեան պաշտօնը ինծ յանձնուելով, Նախարարութիւնը վերակազմուեցաւ։ Աստուծոյ օգնութեամբ գործի ձեռնարկենք։ Պաշտօնի կարեւոր պարտականութիւնները կը պահանջեն որ ամէն պարագայի մէջ ամրապէս փարինք մեր փրկութեան միջոցը կազմող Շէրիի տրամադրութեանց, ջանանք որպէս զի Սահմանադրութեան տրամադրութեանց համաձայն, աւելի եւս ամրապնդուին օսմ. հպատակներու դասակարգերուն միջեւ լաւ կենակցութիւնը և սէրը, ամէն ոք Շէրիի ու օրէնքի շրջանակին մէջ օգտուի արդարութենէ, օրինական իրաւունքները պահպանուին, ամէն կողմ անդորրութիւնը վերահաստատուի և ոչ ոք նեղուի նոյն իսկ ամենաթեթեւ կերպով։ Բոլոր այս պարագաները աչքի առջեւ ունենալով կը սպասենք ձեր փորձառութենէն որ մեծ ու փոքր բոլոր պաշտօնեաները վերոգրեալ պարագաներուն համաձայն գործելով, լրջօրէն ձեռք առնուին մեր տէրութեան փառքն ու զօրութիւնը աւելի եւս բարձրացնելու, երկրին երջանկութիւնը ու անդորրութիւնը ապահովելու և ժողովրդեան հարստութիւնը ու հանգիստը աւելցնելու միջոցները։

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ

Երեսփ. Ժողովին մէջ առջի օրուան վիճակը սապէս էր. — Զինուորները երբ Խորհրդարանին առջեւ եկան իրենց պահանջումները ներկայացնելու, երեսփոխաններէն ներկայ էին միայն Իսմայիլ Քէմալ պէյ, Րիֆաթ պէյ, Սայիտ պէյ, Եուսուֆ Քէմալ պէյ, Մէհմէտ Արսլան պէյ, Էմրուլլահ էֆ., Հալաճեան էֆ. և տասնըհինգի չափ ուրիշ երեսփոխաններ։ Զինուորներուն ներկայացուցած պահանջումները, ինչպէս երէկ ծանուցինք, հետեւեալներն էին.—Ա. Նախարարութեան ամբողջովին անկումը։ Բ. Երեսփոխաններէն Ահմէտ Րիզա, Հիւսէյին Ճահիտ, Րահմի ու Թալաթ պէյերու հեռացումը։ Գ. Շէրիի տրամադրութեանց ամբողջովին կիրառումը։ Դ. Պարզ զինուորութենէ բարձրացած սպաներէ անոնք, որոնք բացը մնացած ըլլալով վտարուած են, վերահաստատուին։ Զինուորները յայտարարած էին որ մինչեւ ժամ 7 իրենց այդ պահանջումները ընդունուին։ Երեսփ. Ժողովին մէջ քսանէն աւելի անդամ չգտնուելով, Սկիւպի երեսփոխան Սայիտ պէյ, ինչպէս ծանուցինք, ստիպողական հրաւիրագիրներ ուղղեց բոլոր երեսփոխաններուն։ Այդ հրաւէրին վրայ, երեսփոխանները հետզհետէ սկսան ժամանել և անոնց թիւը ժամ 7ին մօտ ութսունի հասաւ։ Երեսփոխաններէ ոմանք պահանջեցին խսկոյն անվստահութեան քուէ մը տալ դահլիճին համար։ Այդ մասին բաւական վիճաբանութիւն կատարուեցաւ, սակայն ժողովին մէջ մեծամասնութիւն չկար. երեսփոխաններէն շատերը հակառակեցան անվստահութեան քուէին։ Ատոր վրայ որոշուեցաւ ութ հոգինոց պատուիրակութիւն մը կայս. պալատ ղրկել՝ Նախարարութեան անվստահութիւն յայտնելու համար։ Ատոնք ճամբայ ելան, սակայն մինչեւ Սողուք Չէշմէ երթալէ ետքը, հարկադրուեցան վերադառնալ։ Այդ միջոցին էր որ սպաննուեցաւ Լաթաքիոյ երեսփոխան Մէհմէտ Արսլան պէյ։ Երբ երեսփոխանները Խորհրդարան վերադարձան, Նախարարութեան համար անվստահութեան քուէ տուին և հեռագրով կայս. պալատ հաղորդեցին։ Զինուորները նախապէս կարծեցին թէ իրենց ներում շնորհող և իրենց պահանջումները ընդունող կայս. Իրատէն երեսփոխաններուն կողմէ յերիւրուած է։ Խնդիրը հեռագրով հաղորդուեցաւ կայս. պալատ և ատոր վրայ էր որ պալատան առաջին քարտուղար Ճէվատ պէյ Խորհրդարան երթալով կարդաց կայս. Նոյն Իրատէն, ինչպէս երէկ ծանուցինք։ Բոլոր զինուորները «Բատիշահըմ չօք եաշա» կը գոչէին և կը պահանջէին որ Եպարքոսը ու պատերազմական նոր նախարարն ալ գան։ Այդ վիճակը մինչեւ գիշերուան ժամ 1½ տեւեց։ Նոյն միջոցին Խորհրդարանը մնացած էին միայն Իսմայիլ Քէմալ, Րիֆաթ ու Սուպհի պէյերը։ Գիշերուան ժամ 5ին Խորհրդարանին մէջ միայն Րիֆաթ ու Սուպհի պէյերը մնացած էին։ Ատոնք հրացանաձգութիւններէն վախնալով, պատուհանէն պարտէզ նետուեցան։ Րիֆաթ պէյի ձախ թեւը խախտեցաւ ու ձախ ոտքն ալ վիրաւորուեցաւ։ Սուպհի պէյ ալ ճակատէն թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։ Բժշկական դարմանումի ենթարկուած են. վիճակնին ծանր չէ։

—Երեսփ. Ժողովը, երէկ, չկրցաւ գումարուիլ, մեծամասնութիւն չըլլալուն համար։ Երեսփ. Ժողովը այսօրուան համար ընդհանուր նիստի հրաւիրուած է։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԸ

Եէնի Կազէթա կ'ըսէ թէ նախորդ Դահլիճին կողմէ կիրառումին աշխատուած տպագրական նոր օրէնքը, որ մամուլի ազատութիւնը կը կաշկանդէր, այլ եւս գոյութեան իրաւունք չունի, քանի որ այսօր Շէրիին ու Սահմանադրութեան տրամադրութիւնները ամբողջովին կիրարկելու նպատակով կառավարութիւն մը կազմուած է։

—Սէպահ կը ծանուցանէ թէ Շէրիի ու Սահմանադրութեան տրամադրութիւնները կատարելապէս կիրարկելու նպատակով նոր Դահլիճ մը կազմուած ըլլալով, այլ եւս պէտք չէ մնացած այսօր գումարուելիք մամուլի ազատութեան միթինկին։

ՆԱԶԸՄ ՈՒ ՐԻԶԱ ՓԱՇԱՆԵՐԸ

Դատական նախարար Նազըմ փաշայի սպաննուելուն և ծովային նախորդ նախարար Րիզա փաշայի վիրաւորուելուն նկատմամբ սա նորագոյն տեղեկութիւնները առնուած են.— Երկուքը մէկ կառք նստած Բ. Դուռնէն պալատ կ'երթային իրենց հրաժարականը մատուցանելու համար։ Սիրքէճիի առջեւ ետ դարձուելով Խորհրդարանին առջեւ տարուեցան։ Ըսողներ կան թէ ծովային նախորդ նախարար Րիզա փաշա ռէվոլվէրը հանելով կրակ ըրեր է զինուորներուն վրայ, որոնք փոխադարձաբար զէնքով պատասխաներ են։ Առաջին գնդակէն զարնուեր ու մեռեր է դատական նախարար Նազըմ փաշա, Ահմէտ Րիզա պէյը կարծուելով։ Րիզա փաշա ալ ոտքէն վիրաւորուած է։

ԱՆԴՈՐՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ՑՐՈՒԻՆ

Երէկ առտու ժամը 1½ի միջոցին զինուորները նորէն սկսան հաւաքուիլ Սուլթան Ահմէտի հրապարակին վրայ։ Օդին մէջ հրացան կը պարպէին, բայց հանրային անդորրութիւնը խանգարող ո և է շարժում չըրին։ Զինուորներուն մեծ մասը իրենց նուագարաններով և զինուորական կարգապահութեամբ կեցան Այա-Սօֆիայի հրապարակին վրայ, Խորհրդարանի շէնքին դիմացը։ Ժամը 6ին ատենները պատերազմական նախարար Էտհէմ փաշա զինուորներու համախմբուած վայրը երթալով, ընկերակցութեամբ զինուորական բազմաթիւ հետեւորդներու, կարճ բանախօսութիւն մը ըրաւ, յայտարարելով թէ կայսրը ընդունած էր իրենց պահանջումները։ Էտհէմ փաշայի խօսքերը ջերմապէս ծափահարուեցան։ Օսմ. բանակին անունով՝ յիւզպաշի մը պատասխանեց թէ իրենց ուզածն էր հայրենիքին ու ազգին փրկութիւնը, Շէրիաթի գործադրութիւնը, Օսմ. Սահմանադրութեան պահպանումը, արդարութեան և հաւասարութեան նկատմամբ յարգանք։ Էտհէմ փաշա յարեց թէ զինուորներուն ընթացքը ամէն կերպով գովեստի արժանի էր, բայց իրենց համախմբումը այդ տեղին մէջ ո և է օգտակարութիւն չունենալուն, պէտք է իրենց զօրանոցները դառնան։ Յետոյ Նախարարը զինուորներու ներկայութեան ձի նստաւ, սուրով ողջունեց զինուորները և պատերազմական պաշտօնատունը գնաց, զօրքերու և ժողովրդեան ծափողջոյններուն մէջէն, մինչ հրացանները օդին կը պարպէին զօրքերը, Էտհէմ փաշայի սա թոյլտուութեան վրայ. «Զաւակներս, օդին պարպեցէք հրացանները, ձեր ուրախութիւնը յայտնելու համար։» Այդ միջոցին Եպարքոսը, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա և Շէյխ-իւլ-Իսլամը պալատան մէջ կը սպասէին Էտհէմ փաշայի դարձին։ Պատերազմական նախարարը իրենց վաշտերուն մէջ վերահաստատեց նախկին սպաները, զինուորներու պահանջման վրայ։ Այդ սպաները երէկ ստանձնեցին վաշտերու հրամանատարութիւնը։ Էտհէմ փաշա ժամը 9ը անցած պատերազմական պաշտօնատունը երթալով հրամայեց որ չորս վաշտ զօրք, տեղակալներու և հարիւրապետներու հրամանատարութեամբ, հսկողութիւն կատարեն, մայրաքաղաքին անդորրութիւնը ապահովելու համար։ Արդարեւ, իրիկուան, զինուորական պահակախումբեր սկսան պտոյտներ կատարել Կ. Պոլսոյ ամէն կողմերը, սպաներու հրամանատարութեամբ։

⁂ Թերթի մը գրածին համաձայն, Սուլթանը պաշտօն յանձնած էր Էտհէմ փաշայի՝ զինուորական յեղափոխութիւնը զսպել և զինուորական կարգապահութիւնը վերահաստատել՝ քաղաքին անդորրութիւնը ապահովելու համար։ Նախարարը երկու թիկնապաններու ընկերակցութեամբ գացած է Պոլիս և զօրքերը հաւաքելով Սպարապետի Դրան առջեւ, կարճ ճառով մը յայտարարած է զինուորներու կողմէ եղած պահանջումներուն ընդունուիլը և Սուլթանին խոստումը թէ Շէրիաթը պիտի պահպանէ։ Էտհէմ փաշա զինուորներու հայրենասիրական զգացումներուն վրայ խօսելով, ի վեր հանած է զինուորական կարգապահութեան պէտքը։ Զինուորներու ցրուելէն յետոյ, որոնք կարգապահութեամբ կը դառնային իրենց զօրանոցները, հրացան պարպելով օդին մէջ, իբր ուրախութեան նշան, Էտհէմ փաշա պալատ գացած և Սուլթանին հաղորդած է իր կատարած պաշտօնը։ Ժամը 8ին, Եպարքոսին հետ Բ. Դուռ գնաց։

⁂ Այսպէս, պատերազմական նախարար Էտհէմ փաշայի ազդու յորդորներուն և ջանքերուն շնորհիւ, զինուորական ապստամբութեան առաջքը առնուեցաւ որ երկու օրէ ի վեր անհուզողի մատնած էր Թուրքիոյ մայրաքաղաքին բնակիչները։ Հարկ կա՞յ ըսելու որ անիշխանական վիճակ մը կը տիրէր Կ. Պոլսոյ մէջ, և ամէն ոք անձկութեամբ կը խորհէր թէ ո՛ւր պիտի յանգէր զինուորական անկարգապահութիւնը։ Ժողովուրդը կը սարսափէր օդին մէջ կատարուած հրացանաձգութենէն, որ երէկ մինչեւ իրիկուան կողմ շարունակուեցաւ և գիշերը միայն վերջ գտաւ։ Երէկ ընդհանուր խուճապ կը տիրէր, և առեւտրական հրապարակը անգործութեան մատնուած էր։ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ և Բերայի մէջ վաճառատուները, սակարանը, պանքաները և խանները մեծ մասամբ գոց էին և վրդովիչ զրոյցներ կը շրջէին ամէն կողմ։ Երէկ ոստիկանութիւնը ցրուեց Թօփխանէի հրապարակին վրայ հաւաքուած 300 հոգի, որոնք նպատակ ունէին թալլել վաճառատուները, օրուան դէպքերէն օգուտ քաղելով։ Այսօր անդորրութիւնը վերահաստատուած ըլլալով ամէն ոք իր գործով կը զբաղի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ՃԱՄԲԱՅ ԵԼԱԾ ԴԷՊԻ ՏԱՐՏԱՆԷԼ

Լա Թիւրքի վերապահութեամբ կը ծանուցանէ թէ անգլիական նաւատորմը Մալթայէն մեկնած է դէպի Տարտանէլ։

ՕՍՄ. ՔՈՄԻՏԷԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ ԽՈՐՏԱԿՈՒԱԾ ՈՒ ԹԱԼԼՈՒԱԾ

Երէկ առտու զինուորները բարձրաձայն կը սպառնային որ իրենց յանձնուին Հասան Ֆէհմի մարդասպանները, ակնարկելով Օսմ. Քոմիտէին անդամներուն։ Կէս օրին մօտ, երեք խումբ զինուորներ, որոնց մէջ կը գտնուէին հօճաներ, գացին Օսմ. Քոմիտէին ծանօթ կեդրոնատեղին, Շէրէֆ փողոց, ուր կը գտնուէր նաեւ Շուրայի Իւմմէթի խմբագրատունը։ Դուռները խորտակելով ներս մտան և պատուհաններէն վար նետեցին հոն գտնուող բոլոր գոյքերը և կարասիները, տպագրական մեքենաները խորտակեցին, ապակիները ջարդ ու փշուր ըրին և ամբողջ շէնքը գնդակներով ծակծկեցին. դրամարկղն ալ խորտակեցին։ Քոմիտէին դրամարկղը խորտակելէն ետք, խորտակողները դրամը յափշտակել ուզեցին, որով կռիւ ծագեցաւ և քանի մը հոգի վիրաւորուեցան։ Թանին խմբագրատունը միեւնոյն վիճակին մատնուեցաւ։ Թանին և Շուրայի Իւմմէթի խմբագրատան թուղթերուն մէջէն գտնուեցան ցուցակներ, որով կը յանձնարարուէր դրամ տալ ատմը ներկայացնողներուն։

Երէկ և այսօր չհրատարակուեցան Քոմիտէին զոյգ մը օրկանները։ Որպէս զի Հիւսէյին Ճահիտ և Մէհմէտ Ճավիտ պէյերը օտար դեսպանատուները չապաստանին, մէյմէկ պահակ դրուած է անոնց դրան առջեւ։ Զրոյց կը շրջի թէ Հիւսէյին Ճահիտ պէյ Եւրոպա խոյս տուած է։

⁂ Զինուորներուն մէկ մասը ոստիկանական պաշտօնատան առջեւէն անցած պահուն Օսմ. Յառաջդիմասէր Տիկնանց ակումբին շէնքին զէնք պարպուեցաւ։ Զօրքերը փոխադարձաբար զէնք պարպեցին և թուրերով կտոր կտոր ըրին շէնքին դուռը ու ապակիները։ Յետոյ ներս մտնելով խորտակեցին քանի նուագարան, դաշնակը, կարասիները, նկարները, ինչպէս նաեւ շէնքին վրայ դրուած նշանատախտակը։ Զինուորական քլիւպին կարասիներն ալ ամբողջովին խորտակուեցան ու փողոց նետուեցան խուժանին կողմէ։ Փորձեցին դրամարկղը կոտրել, բայց խորհրդակցելէ յետոյ, ոստիկանութեան Դուռը ղրկուեցաւ։ Այդ միջոցին յարձակողները կ'աղաղակէին թէ պէտք էր իրենց յանձնել Ահմէտ Րիզան։

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Րումէլի նահանգներու Ընդհ. Քննիչը և Պրուսայի կուսակալը ներքին գործոց նախարարութեան ծանուցած են թէ Մակեդոնիոյ և յիշեալ նահանգին մէջ ժողովուրդը մեծ անձկութեան մատնուած է, լսելով որ զինուորական մեծ յեղափոխութիւն մը ծագած է Կ. Պոլսոյ մէջ։ Ներքին գործոց Նախարարին փոխանորդը հեռագրով հաղորդեց կատարուած ցոյցերուն շարժառիթը։ Ատանայէն կը հեռագրեն թէ խռովութիւններ ծագած են նոյն քաղաքին մէջ։ Մէտինէէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քաղաքին պահակազօրքը ապստամբեր է մասամբ։ Կը պահանջեն որ իրենց ծննդավայրը վերադարձուին և յետնեալ թոշակները վճարուին։ Ըմբոստ զօրքերը նուիրական վայրերը դարձեր են։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԸ ԻԲՐԵՒ ՊԱՀԱԿ

Առջի օրուան զինուորական ցոյցին առթիւ Հայ քաջարի երիտասարդներ մեծապէս սատարեցին ոստիկանութեան։ Դաշնակցական և Հնչակեան կուսակցութիւնները մանաւանդ կանչած էին իրենց բոլոր երիտասարդ ընկերները, որոնք ամէն թաղերու մէջ փողոցներու բերան, խումբ խումբ կանգնած, հսկողութիւն կը կատարէին, քաղաքապահ զինուորի դերը ստանձնելով։ Պոլսոյ գրեթէ բոլոր թաղերուն մէջ ալ մեծ քաջալերութիւն մը եղաւ կուսակցութիւններու քաջարի անդամներուն այս ընթացքը։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՄՈՒԽԹԱՐ ՓԱՇԱ ՊԱՇԱՐՈՒԱԾ

Գասըմփաշայի մէջ զինուորները և ժողովուրդը երէկ պաշարեցին կայս. անձնապահ գունդին նախկին հրամանատար Մահմուտ Մուխթար փաշան, տան մէջ բանտարկելու համար։ Բայց փաշան ֆրանսական դրօշ պարզած ըլլալով, կառավարութիւնը խորհուրդ տուաւ պաշարողներուն՝ բնակարանին վրայ յարձակում չգործելու։

ՄԵԾ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸՆԵՆ

Թarիsrօմnu կ'ըսէ թէ մեծ տէրութեանց դեսպաններու գումարումը գերմանական դեսպանատան մէջ՝ տեղի չէ ունեցած։ Սակայն կարծիքներու փոխանակութիւն կատարուած է օրուան կացութեան վրայ։ Հարկ եղած նաւային միջոցները ձեռք պիտի առնուին ծագած դէպքերուն պատճառաւ։

ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Կրթական նախարարութեան Խորհուրդը հետեւեալ որոշումները տուած է.— Ուսանողները պարտաւոր ըլլալով իրենց դասերով պարապելու, բացարձակապէս արգիլուած է վարչական գործերով զբաղելու։ Խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին ամէն այն ուսանողներուն նկատմամբ, որոնք կը հակառակին դպրոցական վարչութեանց կողմէ տրուած հրամաններուն և իրենց ընկերները խռովարարական արարքներու կը մղեն։ Օրինազանց ուսանողները դպրոց չպիտի ընդունուին ալ ետ։ Երբ ամբողջ կարգ մը յանցաւոր դատուի, ուսուցչական մարմինը տեղեկագրով մը պիտի խնդրէ նոյն կարգին դասաւանդութեանց դադարումը։ Դասերու դադարման ժամանակամիջոցը պիտի որոշուի կրթական Նախարարութեան կողմէ։

ՀՐԱՑԱՆԱԶԳՈՒԹԵԱՆ ՉԱՐԻՔՆԵՐԸ

Երէկ, զինուորները, առանձինն կամ փոքր խմբակներով, կը շրջէին ամէն կողմ, օդին մէջ պարպելով իրենց զէնքերը։ Սակայն, ցաւալի արկածներ պատահեցան, որոնցմէ կը յիշենք հետեւեալները.

Միթիլլի պանքային պաշտօնեաներէն Պ. Քումա, Բանկալթի եկեղեցիին քահանաներէն Քոնսթանթիոս և հայ մը վիրաւորուեցան։ Գնդակ մը քսուեցաւ անցաւ ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթանի կառքէն. քիչ մնաց որ դեսպանը վիրաւորուէր։

Բանկալթի բնակող Յակոբ անուն հայ մը թիւնէլին առջեւ սպաննուեցաւ։ Բաշ Իլիմանցի Բանայօդ անուն նաւազ մը գնդակէ մը վիրաւորուեցաւ ուսէն, Բերայի Պըլըդ Բազարէն անցած պահուն։

Թուրշուճու Շաքիր վիրաւորուեցաւ նախընթաց գիշեր։ Թարլա Պաշի, ատաղձագործ Եորկի սրունքէն վիրաւորուեցաւ երէկ։ Թագսիմ բնակող դեղագործ Լէոնիտա այնքան ազդուեր է հրացանաձգութենէն որ յուզումէն մեռեր է քանի մը ժամուան մէջ։ Չէրքէզ Հասան անուն մէկը, Ղալաթիա, ուսէն վիրաւորուեցաւ։ Երէկ առտու, ոստիկան Մահմուտ և գիշերապահ Խալիլ, Պոլիս, Պալըքանէ պատուհանը կեցած փողոցը կը դիտէին, երբ մոլորած գնդակ մը եկաւ ծակեց Խալիլին կուրծքը և սպաննեց խեղճ ոստիկանը։ Խալիլին վիճակը ծանր է։ Պոլիս, Բաբա-Սաղալի մէջ, հազարապետ Հաֆըզ Էօմէր էֆ. սպաննուեցաւ հրացանի հարուածով մը։ Գ. զօրաբանակին հեծելազօրաց վաշտի փոխհրամանատարը վիրաւորուեցաւ Բանկալթիի զինուորական վարժարանին առջեւ։ Ապտիւրրահման անուն մէկը Պայազիտ պտըտած պահուն վիրաւորուեցաւ։ Ղալաթիա ձկնավաճառ Կարապետ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

Երէկ առտու Քարամուսալէն հասած ճամբորդ մը գնդակէ մը սպաննուեցաւ Ղալաթիա Առապ-Ճամիի առջեւ։ Տասնամեայ պատանի մը Այա-Սօֆիայի հրապարակը, դամբարանի մը վրայ կեցած միջոցին վիրաւորուեցաւ գնդակէ մը և կիւլհանէի հիւանդանոցը փոխադրուելով մեռաւ։ Պետական խորհրդական Սալիհ փաշայի խոհարարը, Օսման, ոտքէն վիրաւորուեցաւ երէկ Պայազիտի մէջ. նոյնպէս

Մէհմէտ Զավուշ վիրաւորուեցաւ միեւնոյն տեղը։

Օրթագիւղի մէջ հրեայ կին մը վախէն վիժեցաւ։

Բ. Դրան պողոտային վրայ հօճա մը և ուրիշ անձ մը վիրաւորուած են արձակուած գնդակներէն։ Հօճան մեռած է։

Ուրիշ բազմաթիւ մանր մունր արկածներ ալ պատահած են երէկուան հրացանաձգութիւններէն, որոնք այս առտու բոլորովին դադրած են վերջապէս։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ներքին գործոց նախարարի փոխանորդը, հեռագիր մը ուղղելով բոլոր նահանգները, ծանոյց Կ. Պոլսոյ մէջ առջի օրուընէ ի վեր պատահած դէպքերը. նաեւ հաւանական նկատելով որ թէ՛ այդ դէպքերը և թէ իբրեւ ուրախութեան ցոյց օդին մէջ զէնք արձակելու պարագան կրնայ տարբեր մեկնութեանց առարկայ ըլլալ, նախարարին փոխանորդը կը յանձնարարէ որ երբ ճշմարտութեան հակառակող հրատարակութիւններ ըլլան, իսկոյն հերքուին. նաեւ յարմար եղանակով մը վստահութիւն տրուի զինուորներուն. միանգամայն մտահոգութեան ու յուզումի պատճառ չտրուի և հանրային անդորրութիւնը անվթար պահպանուի։

—Նոր նախարարները, երէկ գիշեր, գումարուեցան Եպարքոս Թէվֆիգ փաշայի ապարանքին մէջ։

—Ցունաց Պատրիարքարանին կողմէ բոլոր եկեղեցիներուն ղրկուած շրջաբերական մը կը ծանուցանէ թէ Յոյները զէնք արձակելէ ետ կենան, փողոցներու և հանրային վայրերու մէջ կռիւ չընեն և անհաճոյ պարագաներու պատճառ չըլլան։

—Սէրպէսդի կը հերքէ այն լուրը թէ նախորդ Եպարքոս Քեամիլ փաշայի Եպարքոսութիւն առաջարկուած ըլլայ և Նազըմ փաշայի ալ պատերազմական նախարարութիւն։

—Սէրպէսդիի մէջ կը կարդանք.— «Օսմ. Մ. ու Ց. Քոմիդէին անդամներէն Ծերակոյտի անդամ Սայիտ փաշա, երէկ, ձեռնարկեր է տեսակցելու Անգլիոյ դեսպանին հետ։»

—Սէրպէսդի կ'ըսէ թէ Եգիպտացի Բրէնս Ազիզ փաշա, Պէյլէրպէյի առջեւ կեցած իր զբօսանաւով գիշերանց փախեր է՝ Տօքդ. Պէհաէտտին Շաքիր պէյը և ուրիշ ընկերները հետը առնելով։

—Միզան կ'ըսէ.— «Ոստիկանութեան նախարարը, ինչ որ ալ ըլլան անձնական արժանիքները, պէտք է իսկոյն պաշտօնանկ ընել և անոր յաջորդ կարգել յարմար անձ մը։»

—Օսմ. Մ. ու Ց. Քոմիդէին անդամներէն ոստիկանութեան պաշտօնարանին մէջ ծառայող դեր-հազարապետ Օսման Ֆայիզ ու հարիւրապետ Հասան էֆ.ները փախեր են։

—Պատերազմական նախորդ նախարար Ալի Րիզա փաշա Ելտըզէն վերադարձին, երեք զինուորներ ուզեր են զայն բռնել, բայց կառքը քշելով ազատեր է. ո՛ւր ապաստանած ըլլալը յայտնի չէ։

—Պերադի երեսփոխան ազատական Իսմայիլ Քեմալ պէյ, երէկ, Սուլթանին ներկայացաւ։ Սուլթանը յայտնեց իր բարեացակամութիւնը, ըսելով որ երկրին ապագան կը պահանջէ որ Սահմանադրութեան տրամադրութիւնները օրինաւոր կերպով գործադրուին. նաեւ թէ ականատես եղած է թէ՛ զինուորներուն և թէ ժողովրդեան գովելի ընթացքին։

—Բ. զօրաբաժնին հրամանատար կարգուեցաւ նախորդ հրամանատար Միւշիր Շէվքէդ փաշա։

—Կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատար կարգուեցաւ ծերակուտական Էօմէր Րիւշտի փաշա։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց արձակել զէնքի տակ գտնուող պահեստի զինուորները։

—Սապահ կ'ըսէ թէ Օսմ. Մ. ու Ց. Քոմիդէին անդամները հետզհետէ Եւրոպա կը փախչին։

—Կ'ըսուի թէ Օսմ. Քոմիդէին և նախորդ նախարարութեան կողմէ Էտիրնէէն ու Սելանիկէն հրաւիրուած զինուորները մերժողական պատասխան տուեր են։

—Սապահ կը հերքէ այն լուրը թէ Ահմէտ Րիզա պէյի քոյրը՝ Սէլմա հանըմ վիրաւորուած ըլլայ։

—Զրոյց կայ թէ Իսմայիլ Քեմալ պէյ ներքին գործոց նախարար պիտի ըլլայ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ

Ծխախոտի Ռէժիին վարչութեան 25րդ տարեդարձին, այսինքն 1324 տարւոյ շահուն ի հաշիւ զեղչուած դրամագլուխին վրայ, 6% շահաբաժին բաշխելու որոշում տրուած էր Վարչ. Ժողովին կողմէ, ինչ որ կը ծանուցուի Ռէժիի բաժնետէրերուն. —Այս որոշման համաձայն, 1909 Ապրիլ 15էն (Ն. Տ.) սկսեալ, 25 թիւ կտրօնին համար առ հաշիւ հետեւեալ հատուցումը պիտի ըլլայ։ Բարիզի մէջ՝ 12 Ֆր., Լոնտոնի մէջ՝ 0,1,$7^{1}/_{5}$ անգլ. ոսկի, Պոլսոյ մէջ՝ $52^{80/100}$ ղր. ոսկեդր. (Օսմ. Պանքայէն)։ Վիեննայի մէջ՝ 12 Ֆր. (Քրէտիդ Անշդալտ պանքայէն), Պերլինի մէջ՝ 12Ֆր. (Մ. Պլայխրէօտէր դրամատունէն։ Այս գործողութեան վերաբերող պօրտրօնները բաժնետէրերուն տրուելու համար յիշեալ հաստատութեանց մէջ կը գտնուին։ Ցոյց տրուելիք կտրօնները՝ ընկալագիրներու փոխարէն վար դրուելով, պիտի ծակծկուին և իրենց տէրերուն պիտի վերադարձուին, հաստատելու համար թէ այդ շահաբաժինը տրուած է։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ
454 Բերա Մեծ փողոց 454
Վ. Մ. ՀԻՆԴԼԵԱՆԻ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆԸ

Ուր կը տրուին բոլոր ատամնաբուժական խնամքները գիտական և արուեստական, ամենավերջին դրութեամբ նոր բերուած գործիքներով։ Հիւանդները ամէն օր կ'ընդունուին։ Բշ., Դշ. և Ուր. առաւօտները Սկիւտար, ըստ առաջնոյն։

50—30

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

"ԱՆՄԱՀՆ ԺԻՐԱՅՐ"

Մնակեան երկար տարիներէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով բեմ եկաւ հայերէն ներկայացումի մը համար, սակայն դժբախտաբար չկրցաւ իր այս նոր շրջանը լաւագոյն թատերախաղով մը սկսելու։

«Անմահն Ժիրայր» արուեստի տեսակէտով բոլորովին անյաջող թատերախաղ մըն է. կրնանք զայն նկատել Ժիրայրի կեանքէն քանի մը դրուագներ, և ոչ երբեք թատերական կտոր մը։ Արուեստ գրեթէ բնաւ չկայ հոն, շարժումը կը պակսի ծայրէ ծայր, ագուցուածքները բոլորովին անյաջող են, դասաւորութիւնն ալ տկար։ Կարգ մը խրոխտութիւններ թատերգութեան ձեւով գիրի են առնուած, անյաջող կերպով կապուած իրարու, տեսարանները կ'անցնին դանդաղօրէն, ու ո և է տիպար կարելի չէ եղած ցայտեցնել։ Պէտք է բեմ հանելէ զգուշանալ այն տեսակ գրութիւններ, որոնք ընթերցումի կրնային սահմանուած ըլլալ և ոչ երբեք ներկայացումի. այս պարագային վնասակար կ'ըլլան թէ բեմին և թէ զինքը ներկայացնողներուն, ըլլայ անոր հեղինակին կամ հասարակութեան։ Արուեստն ու թատրոնը միշտ իրենց բարձրութեանը վրայ պէտք է մնան, և ոչ թէ նուիրուին այնպիսի թատերախաղերու ներկայացումին որոնց ընթերցումը միայն կրնար հետաքրքրական ըլլալ։ «Անմահն Ժիրայր»ի ընթերցումը թերեւս աւելի օգտակար ըլլար, քան թէ անոր ներկայացումը բեմին վրայէն։ Շարժումներու, կուսակցութեանց և դէմքերու տարփողումն ու փառաբանումն է ծայրէ ծայր, որոնք արուեստին հետ կռիւ մղելու կուգան։ Իր ընդհանուր թերութիւններուն մէջ «Անմահն Ժիրայր» յաջողած կողմեր ալ ունի սակայն. իր գլխաւոր ու ցայտուն հանգամանքը կը կազմէ ցեղային համերաշխութեան մը հրաւիրելու կոչը միասին ապրող զանազան ազգերու. հեղինակը Պ. Հմայեակ Արամեանց յաջողած է նաեւ այն կէտերուն մէջ ուր կնոջ և մանաւանդ Թուրք կնոջ անիրաւութիւններուն ու զրկանքներուն դէմ բողոք կը բառնայ, ու անոնց լուծին թօթափումին անհրաժեշտութիւնը կը շեշտէ։

Ներկայացումն ալ պէտք եղած յաջողութեամբ չէր որ անցաւ. Պ. Մնակեան Ժիրայրի դերին մէջ, փայլուն դեր մը չէր արտայայտեր. եռանդուն յեղափոխականի այս դերը անյարմար էր բոլորովին Պ. Մնակեանի, որ մեզ համար կը մնայ միշտ Թլուատ հայերու, խաբուած ամուսիններու ու ծեր սիրահարներու յաջող արտայայտիչը։

Դերակատարներուն մէջ Տիկին Բնար և Տիկին Ազնիւ բաւական յաջող էին իրենց դերերուն մէջ, նաեւ Պ. Ենովք՝ Աչըքպաշեանի դերին մէջ։ Միւս դերակատարները գրեթէ ամբողջութեամբ տկար էին, և կարծես մեքենաներ էին բեմին վրայ։

Ներկայացումն ալ թատերախաղին պէս անշուք ու անաւուն անցաւ ու այսպէսով ազդեցութենէ ալ գրեթէ զուրկ էր։ Մենք շատ ուրախ պիտի ըլլայինք, թատրոնի բարձրութեան և բարձրանալուն ցանկացողներս, երբ Պ. Մնակեան իր երկրորդ ներկայացումին շատ աւելի լաւ ընտրութիւն մը կատարէր ու աւելի յաջող ներկայացումի մը վայելքը տար. միւս կողմէ պիտի փափաքէինք որ Պ. Հմայեակ Արամեանց նոր թատերախաղի մը մէջ աւելի նկատողութեան առնէր արուեստն ալ, որ միանալով իր ճկուն լեզուին կարենար լաւագոյն թատերախաղի մը ընթերցումը տալ։

Երաժշտական արտադրութիւն.—Դեռատի և աշխատող երաժիշտ մը, Պ. Լեւոն Համբարձումեան, կեդր. Երգչախումբէն, որ հակառակ իր դեռատի հասակին, սկըսած է բաւական յաջողութեամբ Գատըգիւղի մէջ երկու երգչախումբեր վարել, հրատարակած է ձայնագրուած երկձայն երկու երգեր, Յանի և Անդրանիկի եղանակները, որոնք բաւական յաջող են իբր նախափորձ։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐ

Բէրա

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ. — Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պատերազմական նախարարութիւնը հրամայեց ետ քաշել և զինընկեց ընել Պոսնա, Հերսէկ և Տալմաչիա գտնուող պահեստի զինուորները։ Միայն օժանդակ պահեստիները դրօշի տակ կը մնան, որպէսզի պահպանուի յաւելումները խաղաղութեան ատենի այն զինուորներուն որոնք կը գտնուին Պոսնա, Հերսէկ և հարաւային Տալմաչիա։

—Ռուէթէր կ'իմանայ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը, երկուշաբթի օրը, պաշտօնապէս ծանուցեր է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութեան թէ պատրաստ է հաւանելու Պերլինի դաշնագրութեան 25րդ յօդուածին ջնջմանը։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Բեդերսպուրկի հեռագրական գործակալութիւնը առջի օրուան թուականով հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Ճուլֆայէն.—Ուրմիայէն առնուած լուրերու նայելով, այդ տեղի կուսակալը, որ միանգամայն սահմանագլուխի գործերուն համար կազմուած յանձնաժողովին պետն է, յեղափոխականներու պետ Ֆարամէրզխանին կողմէ ձերբակալուելով, Սալմաստ ղրկուեր է։ Այդ յանձնաժողովին միւս անդամներն ալ ձերբակալուեր, սակայն քիչ ետքը արձակուեր են։ Ատոնցմէ մէկ քանին յեղափոխական իշխանութեանց ծառայութեանը մէջ մտեր են։ Պաշտօնական բոլոր դիւանները, մաքսատուններէն զատ, յեղափոխականներուն ձեռքը կը գտնուին։ Քաղաքին մէջ անդորրութիւն կը տիրէ։ Խոյէն ու Սալմաստէն ալ կը հեռագրեն թէ Խոյի օսմ. հիւպատոսարանին պահակ զինուորներուն թիւը յիսունի բարձրացած է։ Վանէն Փիզան ժամանած են օսմ. եօթանասուն զինուորներ։ Սալմաստ ժամներ են վաթսուն երիտասարդ-թուրքեր՝ ամենքն ալ զինուած, ոյժ տալու յեղափոխական պետ Բիշնամացի, որ Դաւրէժի վրայ կը քալէ՝ իր ընկերներուն օգնելու համար։

ԿԻԿՕ, ԿԻԿՕ

ՆՈՐ ԵՐԳԻԾԱԹԵՐԹ

Արտօնատէր-խմբագրապետ
ԳՐԻԳՈՐ ԹՈՐՈՍԵԱՆ (ԸՆԿԵՐ ԿԻԿՕ)

Այսօր փնտռեցէ՛ք, ամէն կողմ փընտռեցէ՛ք ԿԻԿՕն. չա՛տ չա՛տ գոհ պիտի մնաք։ Հասցէ Բերա, Թօլաեան ապարան թիւ 65։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

(ՀԵՌԱԳԻՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ)

Մ. ԱԶԻԶ, 31 Մարտ

Երեսփ. Ժողովին բացման առթիւ զանազան կուսակցութեանց ծրագիրներուն մէջ կար որ քրիստոնեաներէն ալ զինուոր առնուի, ինչ որ արդէն կը պահանջուէր Սահմանադրութեան օրէնքին 17րդ յօդուածով։ Սակայն Ժողովը դեռ այս մասին որոշում մը չի կրցաւ տալ։ Ներքին գործոց նախարարը հրամայած է ըստ առաջնոյն գանձել զինուորական տուրքը։ Մենք ալ այս հայրենիքին, այս տէրութեան զաւակն ենք։ Ասիկա հասկնալու համար պէտք է որ քրիստոնեաներն ալ մասնակցին զինուորական փառքին։ Մենք ալ մեր անձը և արիւնը կ'ուզենք նուիրել երկրին, մեր իսլամ եղբայրներուն հետ։ Հայրենիքին և ազգին փրկութեան համար այս խնդիրը անյապաղ պէտք է լուծել։ Այժմ, 5000 հոգի հաւաքուած ենք և այս խնդրին ընդունելութիւնը կը խնդրենք յանուն Սահմանադրութեան։

Հաւասարութեան եւ Սահմանադրութեան պաշտպան միթինկին նախագահ

ՏՕՔԹ. ՄԻՔԱՅԷԼ

ԱՐԱԲԿԻՐԻ ԴԱՒԱՆԱՓՈԽ ԿԻՆԸ. — Մարտ 21 թուակիր նամակէ մը.— Տասնըհինգ օր առաջ Շէփիկ գիւղացի հարսին՝ Մարիամ Ղամչիկեանի առեւանգուելով կրօնափոխութեան առաջնորդել ուզողներուն դէմ հեռագրաւ բողոքած էինք Պատրիարքարանին։ Կը փութանք յայտնել թէ նոյն գիշերը աղջկան մօտ գաղտնի անձեր ղրկելով կամքը հասկնալէ յետոյ՝ յաջորդ օրը մէկ երկու անձանց միջոցաւ պահուած հօճային տունէն փախցընելով Առաջնորդարան բերինք, որուն խոստովանութիւններէն հասկցուեցաւ թէ շատ ստիպած են զինքը, ըստ իրենց հնաւանդ սովորութեան, և թէ առանց իրեն լուր ունենալուն՝ իր ստորագրութեամբ կեղծ խնդրագիր ներկայացուցած են կառավարութեան, որ պահանջեց որ աղջիկն անձամբ ներկայանայ մէճլիսին և բացատրութիւնն ու դաւանանքը յայտնէ։ Բաւական ընդդիմանալէ յետոյ՝ արդէն վստահ լինելով աղջկան հաւատքին վրայ, Հայ պաշտօնեաներու միջոցաւ բերել տըւինք և մեր ներկայութեան իր դէմ գործուած դաւադրութեան դէմ բողոքեց և յայտնեց թէ ինք քրիստոնեայ էր և այսպէսով վերջ գտաւ խնդիրը. Թէեւ շատ ցաւ կը զգան այս մերժումին վրայ և կ'ուզեն տեսակ մը դատավարական խնդիրներ բանալ և աղջիկը յոգնեցնել ձրիաբար...։

⁂ Երէկ (կիր.) ըստ հնաւանդ սովորութեան՝ քաղաքին երիտասարդները գետափը և այլուր պտոյտի գացած էին. քաղաքին մէջ զէնքը արգիլուած ըլլալով՝ մէկ քանիներ որսորդութեան կամ նշանառութեան նպատակաւ մէյմէկ հասարակ հրացաններ (չէչխանէ, ղաւալ ևն.) առած էին. ասոնց ետեւէն կը համնին մէկ բոլիս, չորս հեծեալ և չորս հետեւակ ոստիկաններ. հրացանները կը հաւաքեն, մէկին գլուխն ալ հրացանի հարուածով մը կը ճեղքեն և ամէնքը մէկ (հինգ հոգի) բանտ կ'առաջնորդեն. ոստիկանները աղին մէկուն, այն՝ որուն գլուխն ալ ճեղքած էին՝ ատրճանակը կը գողնան և կը սկսին ուրանալ թէ չեն առած. գլուխը վիրաւորելնուն իբր արդարացում՝ «մեզի դիմադրեցին»ի պատրուակը կը ստեղծեն...։ Տղայոց քսանըչորս ժամ բանտարկութիւն կը սահմանեն։ Ի՞նչ պէտք է հասկնալ այս անարդարութենէն, այս խուժդուժ արարքէն։ Կուսակալին թելադրանքն է այս, որ ոյժ կ'առնէ անշուշտ ներքին գործոց նախարարութենէն, որոնք խիզախութեամբ օրէնքը կը գլեն իրերապաշտպանութեամբ... ի վնաս Օսմ. Սահմանադրութեան. ա՛լ ոստիկանները այս վատ արարքը պիտի ընդլայնեն, եթէ այժմէն առաջքը առնել կարելի չըլլայ։

ԹԻՖԼԻԶԻ Հայոց Ազգագրական Ընկերութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է ակադեմիական Պրոֆ. Մառի. «Հայոց Ազգագրական Ընկերութեան խորհուրդը և խմբագրական մասնաժողովը շնորհաւորելով իր պատուակալ անդամին ակադեմական ընտրուելու առիթով և արտայայտելով իր խորին յարգանքը՝ անկասկած է որ այս պատուաւոր կոչման մէջ դուք պիտի շարունակէք ձեր յատուկ եռանդով ձեր բեղմնաւոր գործունէութիւնը ձեր սրտին մօտիկ Հայոց գիտական անդաստանին մէջ։ Նախագահ՝ Մելիք-Ազարեան, Տ. Մարտիրոսեան, Տ. Դօլուխանեան, Սարուխանեան, Լալայեան, Եղեկեան, Աթանասեան, Տէր-Աւետիսեան»։

ԹԵՂԵՐՍՊՈՒՐԿԷՆ կը հաղորդեն թէ Էջմիածնի սինոդի նախկին պրոկուրոր Ֆրենկէլը, որ այժմ կը վարէ Եկատերինոսլաւի նահանգական բանտի տեսչի պաշտօնը բանուած է բազմաթիւ զեղծումներու մէջ և յանձնուած է դատարանին։

ՍԱՐՍԱՓԸ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ.—Թիֆլիզի մէջ այս օրերս ձերբակալուած են երկրաչափ Բէգլար Դանիէլեան, գծագրիչ Արսէն և Լուսանկարիչ Լեւոն Տէր Գրիգորեան և ղրկուած են Մէտէխի բանտը։

ՊԱՔՈՒԻ մէջ սկսած է հրատարակուիլ «Նոր օրեր» անուն հայերէն թերթ մը որուն խմբագիր հրատարակիչն է Ռուբէն Օհանջանեան։ Առայժմ թերթը կը հրատարակուի շաբաթը մէկ անգամ։

ԱՍՏՐԱԽԱՆԻ մէջ մեռած է տեղւոյն հասարակական գործիչներէն Սիմէօն Պոպովեան։ Հանգուցեալը որ համալսարանական մը եղած է, մեծ յարգ կը վայելէ եղեր տեղւոյն մէջ. ինքն է որ աշխատեր և խրագործեր է բանւորներու կիրակնօրեայ հանգիստի օրինագիծը։

ՊԱԳՈՒԻ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.—Բագուէն կը գրեն. Բաղաքիս հայկական մասի ամենամեծ և ամէնէն բազմահայ թաղին՝ Սուրախանսկի փողոցին մէջ սարսափ կը տիրէ։ Զօրքը պահակները և ոստիկանութիւնը շրջապատած են այդ փողոցը։ Պատճառը սա է որ շաբաթներ առաջ աւազակներու կողմէ լեռը տարուած վաճառական Թ. Աբրահամեանը որ հրաշքով անոնց ձեռքէն ազատած էր առանց փրկանք վճարելու, մէկ քանի օր առաջ դարձեալ նոյն դրամաշորթներուն կողմէ յարձակումի մը կ'ենթարկուի ռումբով։ Դէպքը հետեւեալ կերպով տեղի կ'ունենայ. մարտ 12ի իրիկուան երիտասարդ մը կը մօտենայ Աբրահամեանի տան մուտքին, գլխարկը կը հանէ և գրպանէն պզտիկ ռումբ մը հանելով մէջը կը դնէ, պատրոյգ մը բռնկցնելով կը ձգէ և կը փախչի։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է հայ երիտասարդ մը որ գլխարկ չունէր...

⁂ Բագուէն կը հեռագրեն նաեւ թէ հեղինակ և բանաստեղծ Գրիգոր Բալասանեան կողոպտուած և չանդաժխզներու կողմէ գերի տարուած է։

⁂ Մարտի 13ին տեղի ունեցեր է Բագուի քաղաքապետին կից կազմուած հայթուրքական խաղաղարար մասնաժողովին նիստը։ Մասնաժողովը որոշեր է հրաժարիլ զէնք կրելու համար միջնորդութիւն ընողներու խնդիրները քննելու իրաւունքէն։ Այնուհետեւ մասնաժողովը, նկատելով որ այժմ Հայերու և Թուրքերու միջեւ խաղաղ յարաբերութիւններ վերահաստատուած են արդէն և վերջին ժամանակներու մէջ կատարուած յանցանքները ազգային թշնամութիւններու բնաւորութիւն չունին բոլորովին, վճռեց դիմել փոխարքային և խնդրել դադրեցնելու մասնաժողովի գործունէութիւնը։

⁂ Այս օրերս Մանթաշեանի Բալախանիի գրասենեակին մէջ երեւան հանուած են զեղծումներ։ Տեսնուեր է, որ կեղծ փաստաթղթերով 2—3 ամիսներու ընթացքին մէջ վճարուած է 7000 րուբլի։ Ալեքսանդր Սաֆարեան անունով անծանօթ մարդ մը որ երբեք ծառայած չէ եղեր Մանթաշեանի քով, բանուորներու պատկանող ընկալագիրով և զանազան մարդոց անունով ներկայացեր է և դրամ ստացեր է։ Վերջին անգամ, երբ յիշեալը Միրզա Բարխուդարեանի անունով ընկալագիր կը ներկայացնէր գանձապետին դրամ ստանալու, կեղծիքը երեւան ելաւ և իսկոյն ձերբակալուեցաւ։

ՄՇԷՆ ՆՈՐ գիւղէն կը գրեն մեզ.— Ամառուայ սկիզբէն սկսելով, մեր կողմի ձկնորսները Նիկիոյ լիճին արեւելեան կողմերը, մասնաւոր տեղերէ ձուկ կ'որսան և փոքր ձկնավաճառները կ'երթան գնումին այդ մեծ ձկնավաճառներէն կ'ընեն։ Քանի մը շաբաթներ առաջ երբ նոյն հայ ձկնորսները ետ կը դառնային, կարգ մը սրիկաներ, սպառնալով, ծեծելով, երբեմն ալ զինու զօրութեամբ, ձուկերը կը թալլեն։ Աս անիրաւութիւնը, վայրագութիւնը, Ուրակիլ գիւղի Թուրքերէն զատ, անոնցմէ քիչ հեռու գըտնուած «Զագըրլը» անունով գիւղի մը սրիկաներն ալ կ'ընեն, թէեւ ճիշդը խօսելով ասոնք ուրիշ ժամանակ հայ ճամբորդներ չեն ծեծեր այլ միայն կը թալլեն։

Հին րէժիմի ժամանակ, յիշեալ Ուրակլեցիները տեղական կառավարութեան ուղղակի կամ անուղղակի թելադրութեան տակ, քանի՜ քանի չարիքներ հասցուցին մեզի։ Իրենց կողմէն անցող հայ ճամբորդները, անպատճառ չարաչար պիտի ծեծէին. աս ծեծերուն սաստկութեան տակ մինչեւ իսկ մեռնողներ եղան։ Ասոնց գործած վայրագութիւններուն դէմ, մեր կողմէ եղած ո և է դիմում կառավարութեան մօտ, իր կարեւորութիւնը ու արդիւնքը բնաւ չէր ունենար, մինչեւ անգամ Պատրիարքարան պաշտօնապէս բողոքուեցաւ, բայց ան ալ անօգուտ ու ապարդիւն կը մնար։ Ներկայ նոր րէժիմին մէջ ալ իրենց աս գազանային արարքը պիտի՞ շարունակեն. և տեղական կառավարութիւնը կտրուկ միջոց մը չպիտի՞ խորհի ու գործադրէ, յանուն իրաւանց ու արդարութեան կը խնդրենք, որ կառավարութիւնը այլեւս վերջ մը տայ այս ամէնուն։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Գասթէմունիէն մարտ 20 թուով հետեւեալը կը գրեն մեզ. «Քանի մը տարիներ առաջ աղքատներու սնտուկի յաւելեալ գումարէն, 50 օսմ. ոսկի, 9% տոկոսով կը տրուի տեղւոյս վստահելի ճանչցուած կեսարացի Մանիֆաթուրայի վաճառականներէն մէկուն։ Երբ ատեն մը վերջ յիշեալ վաճառատունը վճարման դադարում կը հրատարակէ, իր քով գտնուած Աղքատախնամէն 50 ոսկին, տոկոսներու բարդումով 57-58ի բարձրացած էր։ Աղքատներու Սնտուկը չվնասելու համար, քանի մը ազգային խղճամիտ խանութպաններ ու վաճառականներ յիշեալ գումարէն 20-25 ոսկիի արժէքով զանազան ապրանքներ կ'առնեն և Աղքատներու Սնտուկին կը վճարեն։ Աղքատներու Սնտուկի մնացեալ պահանջն ալ 35 ոսկի, փոխարէնը դարձեալ ապրանք ըլլալու պայմանաւ՝ կը յանձնեն տեղւոյս ամենավստահելի կարծուած վաճառականներէն Իբրանոսեան վաճառատան։ Զմոռնամ յիշելու թէ այս վերջիններուն 7-8 ոսկիի մը աւելի ապրանք կը տրուի, ի փոխարէն հաւանական ըլլալիք վնասներու այնպիսի հաշուով մը որ ոչ Աղքատներու Սնտուկին 35 ոսկին և ոչ ալ Իբրանոսեան վաճառատունը վնասուի։ Սոյն գումարէն 15 ոսկին կը վճարուի և մնացեալ 20 ոսկին կը մնայ անվճար 5 տարիէ ի վեր։ Երբ այս ժամանակամիջոցին մէջ Աղքատախնամի կողմէ դիմումներ կ'ըլլան՝ այդ դրամը պահանջելու համար, վաճառատան երկու պաշտօնեաները՝ Կ. Հէքիլեան և Ց. Աւետիքեան առարկութիւններ ընելով չեն ուզեր վճարել։ Երբ քանի մը ամիս առաջ կ'ընտրուի նոր Աղքատախնամը, իր առաջին գործը կ'ըլլայ Իբրանոսեան վաճառատունէն գանձել խնդրոյ առարկայ եղած դրամը և առ այս պաշտօնապէս կը դիմէ ծանօթ երկու պաշտօնեաներու, որոնք արդէն նպատակ ունենալով չվճարել այդ դրամը, մէջ կը բերեն կարգ մը անտեղի առարկութիւններ։ Ժամանակը հասած էր այլեւս որ Աղքատախնամը ուրիշ միջոցներ խորհէր այդ դրամի գանձման համար, սակայն կրկին ազնուութիւնը ունենալով կը խորհի անգամ մըն ալ ուղղակի Իբրանոսեանին դիմում ընել։ Եւ ահա՛, ճիշդ այդ միջոցին է որ հոս կը հասնի Իբրանոսեան Հաճի աղան իր Անատոլական պտոյտներէն վերադարձած։ Անմիջապէս կը դիմեն յիշեալին և խնդիրը կը պարզեն. սակայն Հաճի աղան ալ պաղ վերաբերումով մը կ'ըսէ. «Տեղւոյս հաշիւներուն չեմ կրնար խառնուիլ. Կարապե՛տ, ի՛նչ որ է կարգադրէ։» Խնդիրը կը փակուի։ Գործը կը մնայ դարձեալ Կարապետին ու Յովհաննէսին։ Արդ, Աղքատախնամին կը մնար ո և է միջոցաւ գանձել այդ դրամը, դրամ մը, որ ինչպէս յայտնի է, աղքատ լումաներէն գոյացած ու տասնեակ աղքատիկ ընտանիքներու իրաւունքը դարձած էր այլ եւս։ Ուստի Աղքատախնամը անմիջապէս աղերսագրով մը կը դիմէ կառավարութեան, և ահա այդ երկու ծանօթ պաշտօնեաները՝ որ 5 տարիէ ի վեր շատ բարձր հովեր կուտային ինքզինքնուն, յանկարծ կը զիջանին 17 օսմ. ոսկի վճարել փոխան 29 ոսկիի։ (20 ոսկին 5 տարուան մէջ 9%էն այդչափ գումարի մը կը յանգի)։ Եւ 12 ոսկին կ'իւրացնեն։ Արդ՝ կարծեմ ներելի է հարցնել Կ. Հէքիլեանի եւ իր ընկերոջ թէ եթէ իրենց պարտքը չէր՝ ինչո՞ւ վճարեցին 17 ոսկին, եւ եթէ Աղքատախնամին պահանջը արդարացի էր՝ ինչո՞ւ 5 տարի ամբողջ այդ գումարը գործածելէ յետոյ չուզեցին ամբողջութեամբ վճարել, և մայր դրամի մէկ մասով 5 տարուան տոկոսը եղող 9 ոսկին, ընդամէնը 12 օսմ. ոսկի, իւրացնելէ ետքը նաեւ չքաշուեցան աղերսագրին 60-65 ղրուշի ծախսն ալ Աղքատներու Սնտուկին տուժել տալ։ Հրապարակաւ մաքրեցէք ձեր հաշիւը և մանաւանդ Իբրանոսեան բարեհամբաւ վաճառատունը։

ՕՍՄ. ՏՊԱՐԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ

Վարչական Խորհուրդս Ներկայացուցչական Խորհրդոյ նախագահութեան կողմէ եկած գրոյն վրայ կը ծանուցանէ Ներկայացուցչական Խորհրդոյ բոլոր անդամներուն որ հաճին՝ ամէն անձնական զբաղում զոհելով, ամենակարեւոր խորհրդակցութեան մը համար՝ մասնակցիլ յառաջիկայ Ապրիլ 5, Նոր կիրակիի նիստին, ժամը 5ին։

Ի դիմաց Վարչ. Խորհրդոյ
Քարտուղար Նախագահ
Ն. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ Մ. ԲԵՍԷԼ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴԷՊՔԵՐԸ
ԵՒ
ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶ, 14 ապրիլ.— Պուլկարիոյ ճամբով հոս հասած հեռագիրներ, որոնք Կ. Պոլսոյ դէպքերուն վրայ կը խօսին, բաւական մեծ տպաւորութիւն առաջ բերած են։ Լրագիրներուն մեծ մասը ի վեր կը հանեն այն անխոհեմութիւնը զոր Սահմանադրութենէն յետոյ գործած են՝ քաղաքականութեան խառնելով բանակը և Բ. Դրան կառավարական հեղինակութիւնը տկարացնելով գաղտնի ու անպատասխանատու տարրերու ներմուծմամբ։ Սակայն մամուլը առհասարակ լաւատես է և յոյս կը յայտնէ որ եղած շարժումը խաղաղ լուծում մը պիտի գտնէ։ (Դաշնիճին կազմութեանը լուրը չէր՛իմացուած տակաւին։)

—Բարիզի օսմ. դեսպան Նաում փաշա տեսակցութեան մը մէջ յայտարարած է թէ եղած շարժումին պատճառը Շէրիաթին գործադրութիւնն ըլլալով, Սահմանադրութեան համար ո և է վտանգ չկայ։ Դեսպանը աւելցուցած է թէ վստահ է կրօնական լուսամիտ կուսակցութեան ողջմտութեանը ու ազատական զգացումներուն վրայ։

—Կ. Պոլսոյ դէպքերու մասին Բարիզի Սակարանը հասած հեռագիրները լաւատես կերպով կը մեկնուին։ Օսմ. արժեթուղթերու վրայ բազմաթիւ վաճառումներ չկատարուեցան և գնումներ եղան։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ օսմ. արժեթուղթերը թոյլ են։

ՍՕՖԻԱ.— Կէս-պաշտօնական Վրէմիէ թերթը Կ. Պոլսոյ դէպքերուն վրայ խօսելով, կ'ըսէ. «Կը վախցուի որ իսլամական ազգային նոր շարժումը փճացնէ ինչ որ ձեռք բերուած էր Թուրքիոյ ներքին բարեկարգութեան ամրապնդումին և միջազգային առկախ խնդիրներու կարգադրութեան տեսակէտներով։ Նոյն իսկ կարելի է որ Թուրքեւպուլկար համաձայնութիւնը ի դերեւ ելլէ կատարուած շարժման հետեւանքով։ Հետեւաբար պուլկար կառավարութեան պարտքն է ամէն պատահականութեան առաջքը առնել, հարկ եղած միջոցները ի գործ դնելով Պուլկարիոյ անկախութեան և կենսական շահերուն փրկութեան համար, որոնց համար ամբողջ պուլկար ազգը պատրաստ է ամէնէն մեծ զոհողութիւնները ընելու։»

ԷՆՎԷՐ ՊԷՅ Կ. ՊՈԼԻՍ ԿՈՒԳԱՅ

ՊԵՐԼԻՆ.— Լրագիրներու ըսածին նայելով, օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Էնվէր պէյ դէպի Կ. Պոլիս ճամբայ ելած է։

ՍՕՖԻԱ.—Վրէմէ կը գրէ թէ Բեդերսպուրկի մէջ կատարուած ռուսեւպուլկար բանակցութիւնները աւարտելու վրայ են և համաձայնութիւնը պիտի կնքուի ի մօտոյ, որով Պուլկարիա Ռուսիոյ պիտի վճարէ 82 միլիոն ֆր., 4,020,000 միլիոն ֆր.ի տարեվճարներով, հարիւրին $4^{3}/_{4}$ տոկով։

ԲԱՐԻԶ.— Օրագրող և Բարիզի Թաղապետական խորհրդական Պ. Թիւրօ մտադիր է իր Օսմանլի անուն օդապարիկով վերելքներ կատարել Կ. Պոլսոյ, Իզմիրի և Սելանիկի մէջ։

ԽԱՆԻԱ.—Ամբողջ Ցունաստանի մէջ մեծ խանդավառութեամբ տօնուած է հելլենական ազգային տօնը։ Ցունաստանի միացումը ջերմ ընդունելութիւն գտած է։

ԲԱՐԻԶ.— Այս առտու ձերբակալուեցաւ խարդախ Լըմուան, որ կեղծ ադամանդ կը պատրաստէր և ի բացակայութեան դատապարտուած էր։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ,		Ապրիլ 1/14 Մայիս
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4%	Օ. Ո.	100 36
Ամէնէն բարձր գին	»	101 05
Ամէնէն վար գին	»	100 18
Րումէլի Երկաթուղի գոյ	Ֆր.	172 50
Ամէնէն բարձր գին	»	173 —
Ամէնէն վար գին	»	172 —
ԲԱՑՈՒՄ,		**Ապրիլ 2/15 Մայիս**
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4% Փ.Կ.	Օ. Ո.	101 16
» » » ժամը 6ին	»	101 15
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	173 25
» » ժամը 6ին	»	173 25
Թարաֆ Կ. Պոլսոյ	»	432
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. շարք	»	502 —
» » » Բ. շարք	»	508 —
» » բաժնթղթ.	Օ. Ո.	15 35
Շիրքէթի Խայրիէ	»	38 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	1 45
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 12
Օսմ. Ծխախոտ		16 05
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7 12
» ժուիսանս		3 30
» պարտաթուղթ		488 —
Թրանուէյ	Ֆր.	62 50
Տէրքոսի ջուրի ընկ.		311 —
Գալիա Գարաայաքի		420 —
Միտիլլի Գանքա	Օ. Ո.	4 40
Նեշիթ Քէօֆթա Թրամ. բժնթղթ.	»	2 —
Սալօնիքի Գանքա		122 —
Քարասու առանձնաշնորհեալ		24 —
» սովորական		21 —
Թարաֆ Իզմիրի		585 —
Լաւրիոմ	Ֆր.	56 —
Զարմըլը	»	20 —
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն հին		288 50
» » » նոր		253 —
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	110 15
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 78
Վիեննայի » »	Քուրոն	21 85
Պերլինի » »	Մարք	18 63

ԱԶԴ

Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանելու հասարակութեան թէ յառաջիկայ ապրիլ 1էն (Ն. Տ.) սկսեալ Համիտիյէէն Տէրինճէ ղրկուելիք Փեկմէզ (Աք-Կիւլէկէն) թրավէրսներու փոխադրութեան յատուկ, Իւլիւթ Վիդէս 59 թիւ առժամեայ բացառիկ սակագինը գործադրութենէ պիտի դրուի։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար կը խնդրուի դիմել մեր ընկերութեան Հայտար-Փաշայի առեւտրական գրասենեակին։

Հայտար-Փաշա 18 մարտ 1909 (Ն. Տ.)
Տնօրէնութիւն

„ԱՅՐԱԾ ՔՆԱՐ ՄԸ
ԲԻՆԿԵԱՆԻ ՄՈԽԻՐՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ"

Ստացանք մեր բանաստեղծ աշխատակից Տէր ԼԵՒՈՆ ԷՍԱՃԱՆԵԱՆԻ վերոյիշեալ խորագիրին տակ դիւցազներգութիւն մը, որ ամբողջութեամբը հատոր մը կը լրացնէ։ Գրքին կողքին վրայ կ'երեւայ արիւնաներկ յուզիչ պատկեր մը, գծուած՝ ամերիկահայ ծանօթ նկարիչ Պ. Սամուէլեանի կողմէ։ Գըլըճեան գրատան ծախքով հրատարակուած այս մաքուր տպագրութեամբ գրքին հասոյթը պիտի յատկացուի Բինկեանի, Ակնայ և Տիվրիկի հայ կարօտեալներուն։

Դիմել՝ Գըլըճեան գրատունը։ Զազմադըլար գին՝ 100 փարա։

THE GLOBE TROTTER SHOE

ԼԱՒԱԳՈՅՆ
ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ,
ԱՐԱՆՑ,
ԿԱՆԱՆՑ
ԵՒ
ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
Կը
Գտնուին
ԹԻՐԹԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ